

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Опанасюк В. В.	
Роль стандартизації та сертифікації в забезпеченні якості туристичних послуг	226
Пальм Н. Д.	
Диалог культур в епоху глобалізації	233
Піньковська Г. В.	
Інноваційно-інвестиційна привабливість сфери культури.....	237
Табаків В. З.	
Інтеграція вищої ІТ-освіти України в світовий ІТ-освітній простір	241
Тімашова В. М.	
Громадянське суспільство – джерело формування політичної еліти України	245
Тордія Н. В.	
Тенденції розвитку екологічного туризму	248
Тьорло В. О., Мірошніченко В. В.	
Передумови сталого розвитку регіонів України та проблеми їх використання в період становлення ринкової економіки.....	254
Утвенко В. В.	
Проблема інформаційного забезпечення управління житлово-комунальною сферою України	257
Філіппов М. І., Амбросенко О. П.	
Менеджмент підприємств туристичної індустрії в умовах фінансової нестабільності	261
Чиркова О. А.	
Мовно-культурна ідентичність української нації: сучасні реалії.....	266
Шановалова А. М.	
Інституційний вимір місцевого самоврядування в проявах громадянського суспільства.....	270
Юсеф Н.	
Современные глобальные особенности влияния на социально-экономическое, научно-техническое и культурное развитие стран Ближнего Востока.....	274
Берестецька Л. М.	
Формування компетентності майбутнього менеджера за допомогою тренінгових технологій	279
Бігдаш В. Д.	
Модернізація як суттєвий чинник реформування вітчизняного страхового ринку.....	282
Вакуленко Н. А.	
Теоретичні аспекти процесу іншомовної підготовки студентів-економістів професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою.....	285
Гаршина Л. А.	
Формування особистості майбутнього фахівця шляхом використання міжкультурного підходу в мовній освіті	288
Головач Н. В.	
Формування професійної спрямованості майбутніх фахівців з управління персоналом та економіки праці	290

ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ІТ-ОСВІТИ УКРАЇНИ В СВІТОВИЙ ІТ-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Висока якість вищої освіти в Україні є ціллю українського суспільства та запорукою його успішності. Рух українського освітнього співтовариства в цьому напрямку пов'язаний з виконанням зобов'язань, покладених на Україну Угодою Україна–ЄС, яку ратифіковано Законом України № 1678-VII від 16 вересня 2014 року [1]. Статтею 431 Угоди зокрема визначено мету активізації співробітництва Україна–ЄС у галузі вищої освіти, а саме реформування та модернізація систем вищої освіти; сприяння зближенню у сфері вищої освіти, яке відбувається в рамках Болонського процесу; підвищення якості та важливості вищої освіти; поглиблення співробітництва між вищими навчальними закладами; розширення можливостей вищих навчальних закладів; активізація мобільності студентів та викладачів; та спрощення доступу до отримання вищої освіти.

Щодо реформування системи вищої освіти України, то цей пункт статті 431 Угоди реалізується відповідно до нового Закону України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 1 липня 2014 року [2] і проблема полягає у тім, щоб всі норми цього Закону виконувались. Українські ж реалії є такими, що яким би чудовим не був Закон України, це сьогодні ще не є гарантією його виконання. Тому питання Болонізації вищої освіти, забезпечення її якості, мобільності студентів та викладачів сьогодні, як і 10 років тому, натикаються на жорсткий спротив застарілої української системи управління. Можна констатувати, що сьогоднішні “реформи” вищої освіти в Україні є формальними і не є змінами системи управління вищою освітою України по суті.

Одним з індикаторів такого стану системи управління українською вищою освітою є чиновницький саботаж Розділу V Закону України “Про вищу освіту”, який має назву “Забезпечення якості вищої освіти”. Управління якістю вищої освіти закон покладає на Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Реалії української освітянської системи управління є такими, що новообране Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не може приступити до виконання своїх обов'язків, яке мало розпочатися з 1 вересня 2015 року, з причин відсутності згоди з його складом міністра освіти і науки України Сергія Квіта. В результаті процеси ліцензування і акредитації освітніх програм вищих навчальних закладів України продовжують здійснюватися за старими “корупційними” процедурами.

Затягування реформ системи управління вищою освітою України особливо болуче відчуває на собі сектор освіти в ІТ-сфері, який порівняно з іншими напрямками та галузями вищої освіти є найбільш динамічним. Непоправність втрат темпу реформ освіти дуже влучно характеризують 9 та 14 заповіді Гарварда: “Час летить” і “Навіть зараз, твої вороги вже гортають книжки”. Тому актуальність дослідження проблем активізації співробітництва Україна-ЄС у галузі вищої ІТ-освіти освіти та інтеграції вищої ІТ-освіти України в світовий ІТ-освітній простір є незаперечною.

Наше дослідження має на меті запропонувати план дій, реалізація якого призведе до реальної інтеграції ІТ сектора вищої освіти України у світовий ІТ-освітній простір.

Для досягнення цієї мети нами здійснено аналіз актуальної української та світової нормативно-правових баз, що регулюють освітньо-кваліфікаційний процес у ІТ секторі вищої освіти, виявлені відмінності між відповідними українськими та світовими нормами, та визначені заходи з модернізації українського ІТ сектора вищої освіти, виконання яких поставить стандарти і реалії української ІТ освіти у відповідність світовим і призведе до практичної реалізації норм статті 431 Угоди Україна-ЄС сектором вищої ІТ освіти України, а саме до зближення у сфері вищої ІТ освіти, яке відбувається в рамках Болонського процесу, до поглиблення співробітництва між вищими навчальними закладами, що здійснюють підготовку фахівців з вищою освітою у сфері ІТ, та до активізації мобільності студентів та викладачів у ІТ секторі вищої освіти, а в результаті до гармонізації українського та світового ІТ сектора вищої освіти.

По-перше, нами визначено перелік ІТ спеціальностей українських ВНЗ, що діяв до 1 вересня 2015 року (Постанова КМУ № 1719 від 13.12.2006 року) [3]. Цей перелік є досить різноплановим і включає 1) інженерні спеціальності (напрями) галузі знань інформатика та обчислювальна техніка: комп’ютерні науки, програмна інженерія та комп’ютерна інженерія; 2) інженерні спеціальності галузі знань автоматика та управління: системна інженерія та автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології; 3) природничі спеціальності галузі знань системні науки та кібернетика: прикладна математика, інформатика та системний аналіз; 4) групу спеціальностей інформаційної безпеки розділу безпека: безпека інформаційних і комунікаційних систем, системи технічного захисту інформації та управління інформаційною безпекою, і 5) спеціальність з групи гуманітарних наук та мистецтва галузі економічні науки — економічна кібернетика. Загалом — дванадцять напрямів. З них суто ІТ-шних всього три: комп’ютерні науки, програмна інженерія та комп’ютерна інженерія.

По-друге, нами проаналізовано новий перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджений Постановою Кабміну України № 266 від 29 квітня 2015 року, який набув чинності 1 вересня 2015 року[4]. Згідно цього переліку ІТ-шними в Україні вважаються п’ять спеціальностей: інженерія програмного забезпечення, комп’ютерні науки та інформаційні технології, комп’ютерна інженерія, системний аналіз та кібербезпека. До ІТ-шного переліку, затвердженого

Постановою Кабміну, на нашу думку беззаперечно можуть бути включені лише чотири спеціальності, а п'ята — системний аналіз, потрапила до цього переліку помилково і лише за особистим клопотанням ректора Національного технічного університету України “КПІ” Згуровського М. З.

Розвиток світових стандартів вищої ІТ освіти призвів у 2005 році до видання Computing Curricula 2005[5], яким де-факто затверджено Міжнародний перелік ІТ-шних спеціальностей у складі: комп'ютерна інженерія, комп'ютерні науки, інформаційні системи, інформаційні технології та програмна інженерія. Міжнародному переліку ІТ-шних спеціальностей 2005-го року перелік ІТ спеціальностей, затверджений у 2015 році Кабінетом міністрів України, відповідає частково. Зважаючи на цю частковість, а також на десятирічну відстань між Міжнародним 2005-го року та українським 2015-го року переліками ІТ-шних спеціальностей, ми робимо висновок про те, що стан української системи управління вищою освітою у ІТ-секторі, а також система кваліфікацій українських спеціалістів з вищою ІТ-освітою, відповідає світовому рівню розвитку системи управління ІТ-освітою та системі кваліфікацій ІТ-спеціалістів десятирічної давності, і то навіть не повністю, а частково. Про зближення ІТ-секторів сфери вищої освіти, задеклароване у 341 статті Угоди Україна-ЄС, сьогодні можна констатувати, як досягнуте частково і з відставанням України від ЄС на десять років.

Сучасний стан світових стандартів ІТ-сектора вищої освіти зафіксовано два роки тому у документі Computing Science Curricula 2013[6], яким узагальнено досягнення світової вищої освіти у ІТ-сфері. Відповідно до цього документу світова номенклатура спеціальностей вищої ІТ-освіти складається навіть не з п'яти спеціальностей, як це було у 2005 році, а лише з однієї спеціальності — комп'ютерні науки. Зазначена спеціальність входить до переліку спеціальностей, затверджених Постановою Кабінету міністрів України № 266 від 29 квітня 2015 року, але не окремою узагальненою назвою, яка б відповідала сучасній міжнародній системі кваліфікацій ІТ-спеціалістів з вищою освітою, а як одна з п'яти спеціальностей, назви яких нагадують про назви ІТ-спеціальностей десятирічної давності. Навіщо Міністерство освіти та науки України разом з Кабінетом міністрів України створює умови за яких назви спеціальностей українських ІТ-спеціалістів не будуть відповідати актуальній міжнародній системі кваліфікацій можна тільки здогадуватись. Але ясно, що такі дії українських управлінців є прямим саботажем зобов'язань, взятих 16 вересня 2014 року Україною перед Європейською спільнотою.

Прикладом застосування сучасної міжнародної системи кваліфікацій ІТ-спеціалістів є Керівництво з підготовки бакалаврів комп'ютерних наук Університету Колорадо 2014–2015 років [7]. Зазначеним Керівництвом передбачено підготовку ІТ-спеціалістів з вищою освітою за єдиним напрямом підготовки Комп'ютерні науки, яким визначено такі фундаментальні складові частини навчального плану як Інформатика 1(програмування), Інформатика 2 (структури даних), Комп'ютерні системи, Алгоритми та Принципи мов програмування. Інше — додаткові навчальні дисципліни, що спеціалізу-

ють студентів за такими напрямками, як Самовизначений, Обчислювальна біологія, Людино-центровані (автоматизовані) обчислення, Мережеві пристрої та системи, Програмна інженерія, Системи.

Висновки:

1. Стан системи управління вищою ІТ-освітою України може бути охарактеризовано таким, що відстає від рівня розвитку світової системи управління вищою ІТ-освітою на десять років.
2. Система кваліфікацій та спеціальностей ІТ-спеціалістів України не відповідає сучасній світовій номенклатурі кваліфікацій ІТ-спеціальностей, визначеній у Computing Science Curricula 2013.
3. Перелік ІТ-спеціальностей, затверджений Постановою Кабміну України № 266 від 29 квітня 2015 року, створює перешкоди для реалізації вимог статті 431 Угоди про асоціацію Україна–ЄС.
4. Актуальним завданням української ІТ-спільноти є приведення номенклатури ІТ-спеціалістів, підготовка яких здійснюється Вищими навчальними закладами України, у відповідність до світової номенклатури ІТ спеціальностей.

Література

1. Закон України “Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони” № 1678-VII від 16 вересня 2014 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>
2. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 1 липня 2014 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Постанова Кабінету Міністрів України “Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” № 1719 від 13.12.2006 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1719-2006-п>
4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” № 266 від 29 квітня 2015 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
5. Computing Curricula 2005: The overview report covering undergraduate degree programs in Computer Engineering, Computer Science, Information Systems, Information Technology, Software Engineering. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.acm.org/education/education/curric_vols/CC2005-March06Final.pdf
6. Computing Science Curricula 2013: Curriculum Guidelines for Undergraduate Degree Programs in Computer Science. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1145/2534860>
7. 2014–2015 Undergraduate Curriculum Guide Computer Science Bachelor of Science [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.colorado.edu/cs/sites/default/files/attached-files/2014.pdf>